

Till sist må anföras följande om-
döme ur en artikel i »Tonekunst»
den 10 dec. 1927, författad av or-
ganisten i svenska kyrkan i Oslo
Erling Kjellsby. Han yttrar:

At man i Sverige har opnaad saa
smukke resultater i kirkemusikalsk hen-
seende, skyldes ikke bare entusiastiske
kirkemusikere og sangere, men ogsaa en
aktiv interessert geistlighed som har for-
staaelsen av liturgiens store betydning
naar det gjælder at forhøie gudstjenstens
skjønhed, uten at det derfor i mindste
maate forringer den centrale betydning av
ordet forkyndelse. Ikke mindst betydelig
er desuten den svenske almenhets store
interesse. Paa en av møtedagene i Lin-
köping var hver av 4 kirkemusikalske til-
stelninger i domkirken besøkt av 3—4 tu-
sen tilhørere.

Gudstjenestene i domkirken blev høi-
tidstunder som møtets deltagere sent vil
glemme. I sin store ærbødighet for kirken
og kirkens handlinger, staar de svenske
menighetslemmer høiere end os nordmænd.
Fra det øieblik hver og en, idet han kommer
ind i kirken, bøier sit hode i stille bøn,
gripes man av andagten og naar prestens
»Helig, helig är Herren Zebaoth . . .» og
videre »Herren är i sitt heliga tempel . . .»,
lyder ut over forsamlingen, da løftes sin-
dene til høimesse.

Den svenske menighetssang maa man
ogsaa beundre, der som en mægtig bølge
fyldte kirkehvælvet.

Forøvrig avholdt »Sveriges kyrkosångs-
förbund» en række koncerter med frem-
førelse av en række herlige korsaker av
de gamle mestere: Bach, Händel, Præto-
rius og Palestrina, foruten korverker av
ældre og yngre svenske mestere.

Det var velgjørende at høre disse kir-
kekors ydelser, som var helt igjennem
præget av kirkelig kultur og stil. Stem-
merne smelte sammen til en fyldig, jevn
samklang, foredraget var rikt paa nuancer
og tekstuttalen *gjennemført god*.

Paa kirkesangens omraade har sven-
skene naad langt. Her har vi i Norge
endnu det lange lærret at bleke. Interes-
sen og viljen til at synge er tilstede og rundt
omkring i landet findes mange sangfor-
eninger, men smak og stilsans skorter det
paa. Enkelte spredte tiltak paa kirke-
sangen omraade røber at der nu burde
være jordbund for en opvaaknen. Men
skal det bli til noget, maa man likesom i
Sverige slutte sig sammen til et kirkesangs-
forbund. Dette maa da først og fremst
mønstre sine tropper, trække op linjer for
arbeidet som skal ha det maal for øiet at
virke for forstaaelsen av god, kultivert
kirkesang og desuten vaake over at der
arbeides i den retning.

Innen vor kirkemusiker-stand og geist-
lighed findes der mænd som kunde sætte
arbeidet igang bare tiltaket kunde faa sit
grep i dem.

Sällskapet Kyrkosångens Vänners verksamhet år 1927.

I.

Centralkommittén höll sitt årssam-
manträde i Stockholm den 10 jan., för
vilket förut i denna tidskrift redogjorts.
Den stora händelsen under det gångna året
har ju den minnesrika kyrkosångshög-
tiden i Linköping varit, för vilken också
utförligt redogjorts. Förnyad ansökan hos
Kungl. Maj:t har gjorts om anslag för
kyrkosångsrörelsen ur inflytande lotteri-
medel, i första hand till utgivande av kyrko-
musikalisk litteratur och liturgiska doku-
ment, kyrkomusikaliska fortbildningskur-
ser för präster och organister, ekonomiskt
understöd för denna tidskrift m. m. Cen-
tralkommitténs anhållan hos riksantikva-
rien om nödig hänsyn till kyrkokörens

tillbörliga utrymme på orgelläktaren vid
kyrkorestaureringar och nybyggnader har
av honom beaktats med löfte om nödig
hänsyn till nämnda önskemål. Till rikets
domkapitel skulle vördsam anhållan stäl-
las att till församlingarnas präster, orga-
nister och kyrkoråd rikta uppmaning att
minst vart tionde år utöva tillsyn å kyrko-
orglarnas stämning och revidering. Tan-
ken på en hela riket omfattande »Kyrko-
sångens dag» har överlåtits till närmare
utformande åt en kommitté, bestående av
musikdirektörerna D. Åhlén och A. Andrén
samt komminister Adell, i samråd med
kyrkosångsförbundets centralråd.

Centralkommitténs räkenskaper för
1927 äro reviderade och upptaga i sam-
mandrag följande poster:

Debet.

Behållning från år 1926	kr. 594: 90
Ränta	» 2: 78
Influtna årsavgifter	» 375:—

S:a kr. 972: 68

Kredit.

Räkningar å resor m. m.	kr. 161: 61
Årsberättelsen 550 ex.	» 275:—
Arvode	» 50:—
Div. utgifter	» 45: 70
Behållning	» 440: 37

S:a kr. 972: 68

Förestående räkenskaper ha av under-
tecknade granskats och befunnits riktiga,
varför ansvarsfrihet tillstyrkes för det år,
revisionen omfattar.

Gamleby d. ¹³/₁ 1928. Skeda d. ¹⁷/₁ 1928.*S. Hagwall.**D. Glimborg.*

Under året har centralkommittén ge-
nom döden förlorat sin förutvarande sty-
relsemedlem prosten E. Fredlund, som i
många år varit en trogen väktare kring
K. S. V:s tankar och syften. Honom äg-
nades en tacksamhetens minnesstund.

En annan smärtsam förlust göres i och
med att centralkommitténs vördade ordfö-
rande kyrkoherden K. G. Hauffman på
grund av hälsoskäl icke längre anser sig
orka med ordförandepostens krävande ar-
bete, vilket nu lämnas i professor Gustaf
Auléns händer. I varma och erkänn-
samma ord ägnades honom i en gripande
stund en varm hyllning, i vilken kyrko-
herde Allard uttryckte den tacksamhets-
skuld, vari vårt lands kyrkosångsrörelse
står till kyrkoherde Hauffman. I sakna-
den känna vi ändå, att han icke lämnar
vår stora, heliga sak, så länge ännu kraf-
ter och tid beskäras honom.

II. Kretsarne.**1. Skarakretsen.**

K. S. V:s blandade kör hade under
årets första månader åtskilliga övningar
samt gav sedan kyrkokonserter i sex av
stiftets större landsförsamlingar samt Lid-
köping, Gråstorp och Falköping. Konser-
ten i den sistnämnda staden gavs i sam-
verkan med Västergötlands körförbund.
Kören deltog, delvis i samarbete med
nämnda körförbund, i den stora allmänna
svenska kyrkosångshögtiden i Linköping
d. 14—17 oktober. *G. Sandzén.*

2. Linköpings stiftskrets.

Arbetet har under det sist förflutna
året helt varit inriktat på det stora kyrko-

sångsmötet i Linköping. Vårens repetitio-
ner med kören avsågo sålunda att ge till-
fälle till samövningar för körens medver-
kan vid kyrkosångsmötet, dels i tideguds-
tjänsterna och dels med körsånger. I
samband med repetitionerna har kören gi-
vit konserter och kyrkosångsafnarnar. An-
gående kyrkosångsmötet är här icke plat-
sen att upprepa, vad därom sagts. Endast
den förhoppningen må få uttalas, att mö-
tet för det stift, som fått glädjen att mot-
taga detsamma, måtte befinnas hava god
och välsignade följder. *A. Adell.*

3. Växjökretsen.

Under år 1927 har kretsen anordnat
sånggudstjänster i Gårdsby, Tolg, Fröde-
ryd och Ramkvilla. En kör på 25 man
svarade därvid för såväl växelsånger som
körsånger.

Vid prästmötet i Växjö medverkade
även kören dels i Domkyrkan vid guds-
tjänsterna, dels också i läroverkets aula, där
flera hymner sjöngos.

Även under år 1927 har Sällskapet an-
ordnat ett möte med lokalkörer, som
denna gång hölls i Öja, där omkring 200
medlemmar av traktens kyrkokörer voro
samlade. Konsert hölls i Öja kyrka. Dess-
utom har kretsen lämnat reseanslag å
500 kr. till sina medlemmar och å 200 kr.
till kyrkokörer för deltagande i kyrko-
sångsmötet i Linköping.

*A. V. Thornell.***4. Lunds stiftskrets.**

Föreningen har under året arbetat i
huvudsak såsom förut för höjande av in-
tresset för liturgiskt-musikaliska gudstjän-
ster, matutin, vesper och completorium och
för dessas värdigare och mera givande ut-
förande.

Tillsamman med det nybildade Lunds
stifts kyrkosångsförbund samt Organist-
och kantorsföreningen har föreningen haft
tvenne kyrkosångsdagar i Kristianstad den
25 och 26 september med gudstjänster,
konsert och föredrag. Dessa kyrkosångs-
dagar, till vilka präster, organister, lärare
och lärarinnor inbjudits, omfattades med
stort intresse. Programmet hade följande
utseende:

Söndagen den 25 september:

Kl. 11 f. m. Högmässa: predikant kon-
traktsp. d:r M. Lundborg; mässande
liturg kyrkoh. E. Lundblad, Dalby.

Kl. 3 e. m. Konsert av Karlskrona kyrko-
kör. Före konserten kort hälsningstal
av biskop Edvard Rodhe.

Kl. 7 e. m. Predikan med completorium:
predikant biskop Edvard Rodhe; liturg

pastor Bertil Åstrand; körsång av Kristianstads församlingsskôr.

Kl. 8,30 e. m. Samkväm (smörgåsar, te, mjölk, öl).

Måndagen den 25 september.

Kl. 9,30 f. m. Matutin utan predikan: pastor Bertil Åstrand.

Kl. 10,15 f. m. Föredrag av prof. Gustaf Aulén: »Liturgiska och musikaliska strävanden för gudstjänstlivets förnyelse».

Kl. 11,15 f. m. Diskussion över »Kyrkosångens och kyrkomusikens ställning på landsbygden samt önskemål i sammanhang därmed»; inledare kantor H. Olbers, Kågeröd. Mötesförhandlingar. Avslutning.

Man beslöt att hos domkapitlet an hålla om plats i dess cirkulär för uppmaning till bildande av kyrkokôr inom varje församling.

Lunds stifts kyrkosångsförbund, vars ordförande är biskop Edvard Rodhe, v. ordf. musikdir. Sv. Sjöberg, Karlskrona, sekr. kantor H. Olbers, Kågeröd, och dirigent musikdir. O. Vadborg, Kristianstad, har i år med en stiftsskôr på cirka 50 personer deltagit i 6:e allmänna svenska kyrkosångsmötet i Linköping den 14—17 oktober dels självständigt, dels inom rikskören.

Föreningen har i Lund den 26 oktober anordnat ett föredrag av professorn Julius Smend, som talade över ämnet Luther und Bach.

Josef Hartler.

5. Strängnäs stiftskrets (tillika Strängnäs stifts Kyrkosångsförbund).

År 1927 har för förbundet varit ett det allvarsamma arbetets år, då det gällt att kunna vara med vid årets kyrkosångshögtider. För detta ändamål ha dirigenter, körledare och sångare haft ett synnerligen energiskt arbete — i all synnerhet 1:ste dirigenten, direktör André, som med aldrig svikande intresse dirigerat, inspirerat och inspekterat, anordnat och tagit initiativ till mindre konserter här och där. — — För en större allmänhet har förbundet framträtt i Strängnäs d. 1/5 med en hyllningskonsert med anledning av biskop Ullmans 90-årsdag. Det var direktör André, som med förbundets elitkôr, Olaus-Petrikören i Örebro, i Strängnäs Domkyrka gav Bachs Magnificat med orkester. På hemfärden gavs kyrkokonsert i Kungsör. Gemensam kyrkosångshögtid hölls i Eskilstuna—Strängnäs—Torshälla d. 17—18/6. I samband med mötets öppnande höll lektor E. Liedgren, Västerås, ett synnerligen värdefullt och uppmärksammat föredrag om »Bättre utnyttjande av Psalmbokens (koralbokens) skatter». Den 17 gavs samtidigt kyrkokonserter i

Eskilstuna (här Magnificat m. m.) och i Torshälla. Söndag den 18 medverkade förbundskören vid högmässan i Strängnäs Domkyrka och gav på middagen kyrkokonsert där. På e. m. medverkade kören vid högtidsvesper, ävenledes i Domkyrkan.

Den 14—17/10 hade förbundet glädjen med c:a 200 sångare deltaga i den av oss gamla veteraner i kyrkosångsarbetet mycket efterlängtdade och omdrömda 1:sta rikskyrkosångshögtiden, förlagd till Linköping, där bl. a. under direktör Andréns ledning Bachs Magnificat framfördes i Domkyrkan av förbundets kärntrupper med orkester. Förutom deltagande i den stora rikskyrkokörens konserter medverkade förbundet med några separatnummer vid en konsert i S:t Larskyrkan.

Meddelaren ser tillbaka på kyrkosångsdagarna i Linköping såsom en i djupaste mening storstilad kyrkosångsfest, en den heliga sångens heliga märkeshögtid, sådan vi aldrig förr kunnat fira den i Sveriges land. Och det är min förhoppning, ja förvissning, att i mån som den heliga, rika näringen, ordets och tonernas, hinner smältas och de oundvikliga disharmonierna bland oss små människor även vid de stora tillfällena hunnit upplösas och glömmas, skall från denna högtid en den heliga sångens livgivande hänförelsevåg vålla ut över våra församlingar, vår kyrka och vårt folk — till välsignelse för oss och till vår Guds förhärlikande.

P. H. Ydström.

6. Göteborgs stiftskrets.

Under 1927 har i ett flertal församlingar hållits vespergudstjänster, anordnade av medlemmar av kretsen.

I samband med årets prästmöte hölls i Domkyrkan en musikstund, varvid kretsens blandade kôr medverkade. För programmet hänvisas till denna Tidskrift, årg. 1927, sid. 128.

Under året har kretsen erhållit sin första donation, i det att grosshandlaren Axel Gehlin testamenterat kr. 50,000:— till sällskapets ändamål.

Karl Holmlin.

7. Härnösands stiftskrets.

Beträffande stiftskretsens verksamhet under det gångna året är — såsom under flera år förut — föga att meddela. Det synes fortfarande vara svårt att få någon samverkan till stånd för kyrkosångsaken. Frågan om ett kyrkosångsförbund för stiftet har varit uppe vid ett kantorsmöte i Bräcke under augusti, där stiftskretsens vice ordförande, kyrkoherde D. Rudin, höll ett i övrigt av de närvarande

välvilligt beaktat föredrag angående orsakerna till kyrkosångens förfall och medlen för dess upphjälpande.

Ett kyrkosångsföredrag (kyrkosångsafton) med illustrerande sångföredrag hölls av kyrkoherde Rudin Marie behådelsedag i kyrkan i Nordingrå, vilken församlingskantor varit en intresserad deltagare i de liturgisk-kyrkomusikaliska kurserna i Härnösand 1919 och Örnköldsvik 1924 och alltjämt är en vän av kyrkosångsarbetet.

Frågan om bildandet av ett kyrkosångsförbund torde nog komma upp igen, ehuru utsiktarna för dess lösning äro ovissa. Intresse för saken finnes dock avgjort på visst håll. *D. Rudin.*

8. Ärkestiftets stiftskrets.

Från denna föreligger ingen redogörelse.

9. Västerås stiftskrets.

De sista åren har arbetskraften sugits till stiftets kyrkosångsförbund, varför något självständigt arbete ej förekommit inom kretsen som sådan. Årsmötet hölls i Sala den 28 december 1927.

Kretsens styrelse består av: domkyrko-sysslomannen Hugo Berggren, ordf., domkyrkoorg. Herman Lindqvist, folkskolläraren Aug. Nordlund, Sala, sekr. och kassaförv., musikdir. Anders Jobs, Falun,

statens lantbruksing. Filip Olsson, Falun, och kyrkoh. Johannes Skoglund, Äppelbo.

I samband med kyrkosångsdagen i Dalarna hålles under förra halvåret av juni månad 1928 ett K. S. V.-möte.

Hugo Berggren.

III.

P. M. till hrr kretsombud, sekreterare och kassaförvaltare.

1. Varje stiftskrets fattar vid sin årsammanskomst beslut med anledning av centralkommitténs räkenskaper för år 1927 (se ovanstående sammandrag).
2. Strängnäs-kretsen väljer 2 revisorer och 1 suppleant att granska centralkommitténs räkenskaper för år 1928.
3. Protokollsutdrag, utvisande kretsarnas beslut i ovanstående frågor, skola före 1 december 1928 insändas till under-tecknad.
4. Årsavgifterna torde redovisas till kyrkoherde F. M. Allard, adr. Ringås, senast 1 dec. 1928.
5. Redogörelse för kretsarnas verksamhet i år torde sändas under-tecknad senast 15 febr. 1929.

Tumba ^{28/2} 1928.

Gabriel Grefberg.

Komm., sekr. i K. S. V:s centralkommitté.

Meddelanden.

Stockholms Kyrkomusikerförening avhöll 30 sislidne december ordinarie sammanträde i K. Musikaliska Akademiens orgelsal. Sedan en del föreningsangelägenheter behandlats, upptogs till diskussion den särskilt i huvudstaden aktuella frågan om församlingssången. Följande resolution antogs:

Föreningen håller före, att den gudstjänstfirande församlingen icke så allmänt som önskligt vore deltagar i församlingssången. Orsakerna härtill synas vara dels den för svensken utmärkande obehägenheten att offentligt vilja ge uttryck åt sina tankar och känslor, dels kanske ock brist på hänförelse inför de andliga värdena. Som medel för höjande av intresset för församlingssången kunna rekommenderas: anordnande av församlingssaftnar med övningar i församlingssång, anmaningar från predikstolen, t. ex. i samband med de kyrkliga tillkännagivandena, att deltaga i sången, samt skriftliga uppmaningar i samma syfte å textblad eller församlingsmeddelanden, som utdelas till de gudstjänstbesökande. Därjämte vill föreningen påpeka vikten av

att planmässiga övningar i koral- och mässång anordnas såväl i skolorna som även i samband med konfirmationsundervisningen.

David Ahlén.

Körledarkurs i Motala. Organister och körledare i södra Sverige inbjudas deltaga i den kurs, som av Linköpings stifts kyrkosångsförbund anordnas i Motala den 18—28 juni instundande sommar.

En serie föreläsningar komma att hållas av teol. lic. K. Peters, i liturgik, samt av kyrkoherde F. M. Allard över ämnet: »Från Luthers tid till J. S. Bach, ett äro-rikt blad ur den evangeliska körsångens historia».

De praktiska övningarna i tonbildning komma att ledas av musikdirektören Ad. Andrén, som även leder dirigeringsövningarna och musikaliska välläsningsövningar. Musikdir. N. Kjellberg leder övningar i det gudstjänstliga orgelspelet.

Kursen är avgiftsfri. Avgiften för mat och logi har beräknats till c:a 4:50 pr dag. Som endast 25 deltagare kunna mottagas, är det bäst att i god tid insända anmälningar om deltagande.